

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 48 din data de 02.02.2022

Dosar nr.: 356/2016

Petiția nr.: 3126/18.05.2016 reanalizare 19516/21.10.2020

Petenți:

Reclamați: Colegiul Mihai Eminescu,

Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 4,

Asociația Județeană Ilfov Motivation a Sportului pentru Persoane cu Handicap,

Obiect: Petentul, încadrat în grad de handicap grav, sesizează Consiliul cu o posibilă faptă de discriminare săvârșită de părțile reclamate cu privire la diferența de tratament aplicată asupra sa, acesta nefiind primit la ore deoarece nu avea la dispoziție scaunul rulant și nici însoțitor personal.

I. Petiția a fost inițiată de mama petentului (acesta fiind minor la data instrumentării dosarului) care arăta, la acea dată faptul că părțile reclamate „au săvârșit fapte de discriminare cu circumstanțe agravante îndreptate asupra unui minor și cu atingerea dreptului la educație”, învederând faptul că „toți angajații școlii refuză să ajute copilul minor cu dizabilități locomotorii și îi cer mamei să stea tot timpul la școală și să îl ajute”.

II. Prin Hotărârea nr. 234 din data de 05.04.2017, Colegiul director al CNCD s-a pronunțat cu privire la sesizările petenților, admitând excepția de vădită neкомпetență materială a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării în raport cu obiectul petiției, în sensul în care s-a constatat faptul că la data evenimentelor nu s-a soluționat conflictul dintre petenți și părțile reclamate privind interpretarea și aplicarea legii, respectiv dosarul nr. 16673/3/2016, înregistrat în data de 04.05.2016 la Tribunalul București Secția a V-a Civilă, cerere formulată de către reclamata în calitate de reprezentant legal al minorului, în contradictoriu cu pârâții Centrul Municipal București de Resurse și Asistență Educațională, Consiliul Local Sector 5, Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 5, având ca obiect Ordonanță președințială.

III. Prin Sentința civilă nr. 4248 a Curții de Apel București – Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal, pronunțată în ședința publică din data de 22.10.2018 (Dosar nr. 9651/2/2017), s-a admis în parte acțiunea formulată de reclamați (i.e. petentul în prezenta cauză), cu următoarea soluție:

“Respinge acțiunea formulată în contradictoriu cu pârâții Asociația Județeană Ilfov Motivation a Sportului pentru persoane cu handicap (...), Colegiul Național Mihai

Eminescu (...) și DASPC Sector 4 (...), pentru lipsa calității procesuale pasive a acestora.

Admite în parte acțiunea formulată de reclamat (...) în contradictoriu cu pârâții CNCD (...), (...), (...), (...) și (...).

Anulează Decizia CNCD nr. 234/05.04.2017.

Obligă pârâțul CNCD să analizeze faptele de discriminare invocate de reclamată prin plângerea înregistrată sub nr. 3126/18.05.2016.

Respinge în rest acțiunea formulată în contradictoriu cu pârâții CNCD, , ca nefondată.”

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Colegiul Mihai Eminescu prin reprezentant legal, cu sediul în București, Sector 4, Str. G. Enescu nr. 2 (R1)

3. Direcția de Asistență Socială și Protecția Copilului Sector 4 București cu sediul în București, Sector 4, Str. Soldat Enache Ion nr. 1A (R2)

4. Asociația Județeană Ilfov Motivation a Sportului pentru Persoane cu Handicap cu sediul în Sat Cornetu, Com. Cornetu, Str. Aeroportului nr. 9, Jud. Ilfov (R3)

5. cu adresa de comunicare a actelor de procedură la Colegiul Mihai Eminescu cu sediul în București, Sector 4, Str. G. Enescu nr. 2 (R4)

6. cu adresa de comunicare a actelor de procedură la DGASPC Sector 4 București, cu sediul în București, Sector 4, Str. Soldat Enache Ion nr. 1A (R5)

7. cu adresa de comunicare a actelor de procedură la DGASPC Sector 4 București cu sediul în București, Sector 4, Str. Soldat Enache Ion nr. 1A (R6)

8. cu adresa de comunicare a actelor de procedură la Asociația Județeană Ilfov Motivation a Sportului pentru Persoane cu Handicap cu sediul în Sat Cornetu, Com. Cornetu, Str. Aeroportului nr. 9, Jud. Ilfov (R7)

II. Procedura de citare a părților

9. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

10. Petentul a solicitat, prin adresa înregistrată cu nr. 6660/27.10.2020, o revenire la plângerea înregistrată cu nr. 3126/18.05.2016.

11. Prin adresa nr. 7715/03.12.2020 a fost citat petentul, iar prin adresele nr. 7715/03.12.2020 au fost citate părțile reclamate, părțile fiind înștiințate de faptul că, având în vedere situația evoluției epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-Cov2, acestea au posibilitatea de a trimite în scris puncte de vedere/ note scrise/ completări la petiție, precum și orice alte acte sau dovezi/ probe, soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul părților din dosar, acestea având un termen de comunicare a modalității asupra căreia decid în legătură cu audierea părților conform procedurii comunicate în adresă (filele 25-37 la dosar).

12. Partea reclamată Asociația Județeană Ilfov Motivation a Sportului pentru Persoane cu Handicap a depus la dosar un punct de vedere, document înregistrat cu nr. 8198/24.12.2020 (fila 38 la dosar).
13. Partea reclamată L.I.S. (R6) a depus la dosar un punct de vedere, document înregistrat cu nr. 8215/24.11.2020 (filele 39-40 la dosar).
14. Partea reclamată P.A. (R7) a depus la dosar un punct de vedere, document înregistrat cu nr. 86/08.01.2021 (fila 42 la dosar).
15. Prin adresa nr. 684/29.01.2021 au fost comunicate petentului înscrisurile transmise la dosar, respectiv punctele de vedere depuse de părțile reclamate (fila 43 la dosar).
16. Prin adresa nr. 3875/24.05.2021 au fost recomunicate petentului înscrisurile transmise la dosar, respectiv punctele de vedere depuse de părțile reclamate (fila 45 la dosar).
17. Prin adresele nr. 6439/30.08.2021 au fost recitate părțile Colegiul Mihai Eminescu și, care nu au depus puncte de vedere la dosar (confirmare de primire la dosar).
18. Procedură legal îndeplinită

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

19. Prin adresa nr. 3126/18.05.2016, reprezentantul legal al petentului (minor la acea dată) a formulat o petiție prin care a sesizat o posibilă faptă de discriminare săvârșită de către părțile reclamate cu privire la diferența de tratament aplicată minorului, încadrat în grad de handicap grav, care nu a mai fost primit la ore deoarece nu avea la dispoziție scaun rulant și nici însoțitor personal
20. Reprezentatul legal al minorului a precizat că părțile reclamate au săvârșit fapte de discriminare cu circumstanțe agravante îndreptate asupra unui minor și cu atingere a dreptului la educație.
21. S-a învederat faptul că toți angajații școlii au refuzat să ajute copilul minor cu dizabilități locomotorii și i-au cerut mamei acestuia să stea tot timpul la școală, pentru a-l ajuta.

Susținerile părții reclamate Asociația Județeană Ilfov Motivation a Sportului pentru Persoane cu Handicap (R3)

22. Partea reclamată Asociația Județeană Ilfov Motivation a Sportului pentru Persoane cu Handicap a comunicat, prin adresa înregistrată cu nr. 8198/24.12.2020, faptul ca organizația nu are calitatea de reclamat astfel cum a dispus Curtea de Apel București – Secția a VIII-a Contencios Administrativ și Fiscal prin sentința civilă nr. 4248/22.10/2018.

Susținerile părții reclamate L.I.S (R6)

23. Prin adresa nr. 8215/24.12.2020, partea reclamată a comunicat un punct de vedere în care arată următoarele cu privire la cele întâmplate în data de 09.03.2016:
 - 23.1 Petentul și colegul acestuia (A.B. - parte reclamată în dosar, respectiv R5), s-au deplasat la Colegiul Național Mihai Eminescu în calitate de angajați ai DGASPC Sector 4 la Serviciul de Intervenție în Situație de Abuz, Neglijare, Trafic, Migrații, Repatriere și Telefonul Copilului, în urma solicitării telefonice a directorului adjunct care a reclamat

faptul că *“mama elevului nu își îndeplinește îndatoririle ce îi revin, în calitate de reprezentant legal al minorului”*.

Sesizarea a fost făcută de directorul adjunct în temeiul art. 89 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, care prevede că *“orice persoană fizică sau juridică și copilul pot sesiza DGASPC din județul sau sectorul de domiciliu, să ia măsurile corespunzătoare, pentru a-l proteja împotriva oricăror forme de violență, inclusiv violență sexuală, vătămare sau de abuz fizic sau mental, de rele tratamente sau de exploatare, de abandon sau neglijență. Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente au obligația de a sesiza de urgență DGASPC.”*

23.2 Cu privire la afirmația petentului, potrivit căreia prezența angajaților DGASPC Sector 4 ar fi avut un caracter ilegal, partea reclamată arată că participarea acestora este obligatorie în orice situație în care se reclamă o situație de abuz/neglijare asupra unui minor, una din atribuțiile Serviciului de Intervenție în Situație de Abuz, Neglijare, Trafic, Migrații, Repatriere și Telefonul Copilului fiind tocmai deplasarea în teren pentru verificarea veridicității aspectelor semnalate prin orice mijloace de comunicare (telefon/poștă/e-mail etc), aceste aspecte fiind cuprinse în Regulamentul de organizare și funcționare al serviciului.

23.3 Cu privire la afirmația petentului prin care se susține că la data de 09.03.2016 *“reprezentanții DGASPC Sector 4 au cerut transportatorului ca minorul să nu fie primit la ore, să rămână needucat și fără școală, pe motiv că are un handicap și nu poate merge singur”*, partea reclamată menționează că această afirmație este total neadevărată și calomnioasă, aspect ce rezultă și din cuprinsul Notei telefonice din data de 09.03.2016 întocmită de părțile reclamate, fiind fără echivoc faptul că aceștia au adus la cunoștință unității de învățământ și reprezentantului transportatorului tocmai respectarea prevederilor art. 49 din Legea nr. 272/2004 republicată, potrivit căreia *“copilul cu handicap are dreptul la îngrijire specială, adaptarea nevoilor sale; copilul cu handicap are dreptul la educație, recuperare, compensare, reabilitare și integrare, adaptate posibilităților proprii, în vederea dezvoltării personalității sale”*.

24. Partea reclamată consideră că nu se poate pune problema unei discriminări prin atingerea dreptului la educație din partea lui și a colegului său de serviciu, în calitate de angajați ai DGASPC Sector 4, pornind tocmai de la definiția termenului de discriminare, prevăzut în art. 2, lit. 1 din OG nr. 173/2000, republicată, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, care prevede că *„prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop au efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”*, fiind discriminatorii potrivit OG nr. 173/2000 criteriile sau practicile, aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza elementelor prevăzute mai sus, față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt

justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingerea acelui scop sunt adecvate și necesare.

25. Partea reclamată arată că în această speță este vorba despre un minor încadrat în grad de handicap grav, cu diagnosticul de "tetraplegie spastică", care a fost trimis la școală de mama sa și transportat de către societatea Motivation, fără a avea scaun rulant. Ținând cont că acest diagnostic se manifestă printr-o pierdere a sensibilității membrelor, a mișcării brațelor, picioarelor și trunchiului ce face imposibilă deplasarea prin forțe proprii, reprezentantul școlii s-a aflat în imposibilitatea de a-l transporta pe minor în sala de clasă, fără a avea la dispoziție un scaun rulant, pentru a nu-i pune în pericol viața și integritatea fizică a acestuia. Mai mult decât atât chiar mama minorului arată în cererea de chemare în judecată că *iubert ra lulipoc tnalur iulunuacs ațnesba nî" să meargă târâș: copilul este anchilozat și se rupe la manevre greșite"* din afirmația reprezentantului minorului rezultând fără echivoc că minorul nu putea fi dus în brațe în sala de clasă.

26. În continuare se arată că din discuțiile purtate de reprezentanții DGASPC cu minorul, în prezența directorului adjunct și al reprezentantului transportatorului care l-a adus la școală pe minor, acesta a afirmat că *„ălaocș al etșeșosnî lî amam lareneg nî" dar de aproximativ două săptămâni mama nu mai vrea să se implice direct în acest procedeu"*, aspect relatat în Nota telefonică din data de 09.03.2016, din afirmația minorului rezultând clar că mama lui nu dorește să îl însoțească pe acesta la școală.

27. În concluzie partea reclamată consideră că în situația expusă nu au existat fapte de discriminare, nu există elementul de comparabilitate cerut pentru reținerea discriminării și nu a existat o diferențiere bazată pe un criteriu, care atinge un drept. Pentru existența discriminării trebuie îndeplinite cumulativ condițiile necesare existenței discriminării în sensul arătat în doctrină, în OG nr. 137/2000 republicată, în art. 16 din Constituția României, protocolul 1 și 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 25, alin. 1, din Declarația Universală Drepturilor Omului.

Sușinerile părții reclamate P.A. (R5)

28. Prin adresa nr. 8215/24.12.2020, partea reclamată a comunicat un punct de vedere prin care aduce la cunoștință faptul că toate înscrisurile și declarațiile date în dosarul cauzei își mențin valabilitatea, nefiind alte completări de comunicat.

Sușinerile părților reclamate în dosarul nr. 356/2016 supus reanalizării

29. Partea reclamată P.A (R7) a formulat concluzii scrise prin care arată că, la data de 09.03.2016, în temeiul convenției nr. 3108/26.02.2015 s-au prestat servicii de transport adaptat și asistat pentru minorul S.S.M, fapt ce presupune asistarea beneficiarului în deplasarea din locuință în autovehicul și din autovehicul în incinta școlii, utilizând un elevator special manipulat de șofer. Reclamatul precizează că nu a săvârșit nicio faptă de discriminare, ci au fost prestate serviciile contractate prin convenția încheiată între părți.

30. Partea reclamată P.D. (R4) a formulat concluzii scrise, comunicate și înregistrate la sediul CNCD cu nr. 5174/05.09.2016, în care menționează că nu a avut un comportament discriminator față de elevul minor, care a fost adus la școală fără scaun rulant și fără însoțitor în data de 09.03.2016. De asemenea, partea reclamată

precizează că acest lucru s-a mai întâmplat de două ori, respective în data de 03.03.2016 și în data de 18.03.2016.

31. Părțile reclamate L.S. (R6) și A.B. (R5) au formulat concluzii scrise, comunicate și înregistrate la sediul CNCD cu nr. 5846/04.10.2016. Reclamații susțin că în calitate de inspectori în cadrul DGASPC Sector 4 - Serviciul de Intervenție în Situație de Abuz, Neglijare, Trafic, Migrații, Repatriere și Telefonul Copilului, au fost contactați telefonic de către directorul adjunct al Colegiului Mihai Eminescu pentru a constata că mama elevului minor S.S.M. nu își îndeplinește îndatoririle ce îi revin în calitate de reprezentant legal al minorului.

IV. Motive de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Drept național și internațional aplicabil/ jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

- Constituția României;
- OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: art. 2 al. 1
- legislație specială, legislație internațională etc.

Principiile de analiză

Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

Suntem în prezența unei posibile **discriminări directe**:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;
- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la speță

32. În fapt, se reține că, prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare asupra unui minor încadrat în grad de handicap, petentul relevând o situație în care a fost aplicată asupra sa o diferență de tratament, acesta nefiind primit la orele de curs deoarece nu avea la dispoziție scaunul rulant și nici însoțitor personal. Colegiul director este chemat să analizeze, potrivit obiectului petiției și a documentelor depuse la dosarul cauzei, în ce măsură faptele sesizate sunt de natură discriminatorie și pot aduce atingere drepturilor recunoscute de lege, prin manifestări și atitudini care pot crea un cadru de inegalitate.

33. În drept, Colegiul director se raportează la actul normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor OG nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul director analizează, în strânsă legătură, în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 al OG nr.137/2000, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de către OG nr. 137/2000, republicată.

34. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al OG nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de CNCD este administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

35. Potrivit art. 2, alin. (1) din OG nr. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată, *“prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

36. Potrivit definiției discriminării, astfel cum este reglementată în OG nr.137/2000, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din OG nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Colegiul director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus datorită unui criteriu prevăzut de art. 2, alin.(1), respectiv rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi

constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament. Condiția criteriului, ca motiv determinant, trebuie interpretată în sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

37. Colegiul director analizează dacă în cazul semnalat de petent se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare. Pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;
- b) existența unui criteriu de discriminare conform art. 2, alin. 1 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;
- c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;
- d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop să nu fie adecvate și necesare.

Astfel, se poate considera discriminare:

- * o diferențiere
- * bazată pe un criteriu
- * care atinge un drept
- * dreptul să fie justificat

38. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării astfel cum este reglementată de articolul 2, alin.1 din OG nr.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din OG nr. 137/2000. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

39. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră

discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis (a se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, parag.31, cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, parag.16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297 parag. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, parag.16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 parag. 16).

40. Colegiul director este chemat să analizeze dacă în cazul semnalat de petent se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare. Sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din OG nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2, alin.1 din OG nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Or, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie, sex etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în art. 2 al OG nr. 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de petent constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamate.

41. Colegiul director, din analiza înscrisurilor depuse la dosarul cauzei constată următoarele:

- petentul este persoană cu dizabilități locomotorii încadrat în grad de handicap grav cu diagnosticul de “tetraplegie spastică”, utilizând fotoliu rulant și având nevoie de însoțitor și de servicii de transport adaptat și asistat, fapt ce presupune asistarea lui în deplasarea din locuință în autovehicul și din autovehicul în incinta școlii, precum și însoțirea lui în incinta școlii pe parcursul desfășurării orelor de curs.
- în data de 09.03.2016, petentul a fost dus la școală în baza convenției încheiate între părți (transportator și reprezentanții minorului), însă acesta a fost dus fără un scaun rulant, persoanele angajate în cadrul școlii refuzând să ajute elevul și cerând mamei acestuia să fie prezentă ca însoțitor pentru a-l ajuta, aceasta în general însoțindu-și fiul la școală.
- diagnosticul petentului se manifestă printr-o pierdere a sensibilității membrelor, a mișcării brațelor, picioarelor și trunchiului ce face imposibilă deplasarea prin forțe proprii, fapt pentru care reprezentantul școlii, pentru a nu pune în pericol viața și integritatea fizică a elevului, s-a aflat în imposibilitatea de a-l transporta pe acesta în sala de clasă, fără a avea la dispoziție un scaun rulant.

- directorul adjunct al școlii unde petentul este elev (Colegiul Național Mihai Eminescu) a contactat telefonic DGASPC Sector 4 - Serviciul de Intervenție în Situație de Abuz, Neglijare, Trafic, Migrații, Repatriere și Telefonul Copilului pentru a se constata că mama elevului minor nu își îndeplinește îndatoririle ce îi revin în calitate de reprezentant legal al acestuia, existând antecedente cu privire la aspectul menționat, respectiv neimplicarea mamei direct în acest procedeu.
- sesizarea a fost făcută în temeiul art. 89 din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului iar participarea reprezentanților DGASPC este obligatorie în orice situație în care se reclamă o situație de abuz/neglijare asupra unui minor.
- din discuțiile purtate de reprezentanții DGASPC cu minorul, discuții ce au avut loc în prezența directorului adjunct și a reprezentantului transportatorului, acesta a afirmat că mama lui nu dorește să îl însoțească la școală (conform raportului existent la dosar).
- petentul nu a putut fi prezent la orele de curs deoarece nu avea la dispoziție scaunul rulant și nici însoțitor personal.

42. În speță nu este identificat în mod concret în ce sens sunt îndeplinite condițiile unei discriminări și nu se face nicio referire la modul în care au fost restrânse drepturile petentului minor cu dizabilități locomotorii. Părțile reclamate nu au urmărit în mod particular exercitarea unui comportament subiectiv asupra petentului. Deși există identificat un criteriu de discriminare, respectiv cel al dizabilității, părțile reclamate au întreprins toate măsurile ce le reveneau cu privire la accesul elevului în incinta școlii, precum și participarea lui la orele de curs. Însă, obligația de a asigura accesul în unitatea de învățământ cu ajutorul mijlocului locomotor, respectiv fotoliul rulant necesar deplasării în incinta școlii, îi revenea însoțitorului petentului, în speță, mama acestuia.

43. Reiterând faptul că natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu și o situație de comparabilitate, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și un criteriu interzis, Colegiul director constată că, în prezenta speță, nu există raport de cauzalitate între criteriul invocat de petent și faptă, conform art. 2, alin.(1) din OG nr. 137/2000.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin. (2) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare întrucât nu există legătură de cauzalitate între criteriu și faptă, conform art. 2, alin.1 din OG nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.
2. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

V. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004, a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 02.02.2022 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – membru, DIACONU ADRIAN NICOLAE – membru, CRISTIAN JURA – membru, MARIA MOȚA – membru, MARIA LAZĂR – membru, HALLER ISTVAN – membru, OLTEANU CĂTĂLINA – membru, POPA CLAUDIA SORINA – membru, GRAMA HORIA - membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din data de 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Redactată și motivată: AND/FL

Data redactării: 10.02.2022

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.